

Roermondse sigarenfabrikanten: “De Gebroeders Jacobs” (deel 1)

Ruud Lamboo (ruud.lamboo@home.nl)

Onderzoek in het stadsarchief van Roermond leverde tal van namen op van Roermondse sigarenfabrikanten. Over deze fabricage te Roermond is nog weinig gepubliceerd. Daarom volgt nu een samenvatting van de gevonden data van de gebroeders Jacobs.

Anderen, zoals o.a. Anderheggen; Bayer; Hoefnagels; Keuven; Rutten, en Smits, om er maar enkele te noemen, zullen t.z.t. de revue passeren.

De 3 gebroeders Jacobs

Wie waren deze gebroeders Jacobs? Uit hoeveel broers bestond de firma? Wanneer is hij opgericht? Waar lag de firma etc. Allemaal vragen waar een antwoord op gezocht dient te worden.

De krant “Maas en Roerbode” van 10 februari 1898 geeft uitsluitel:

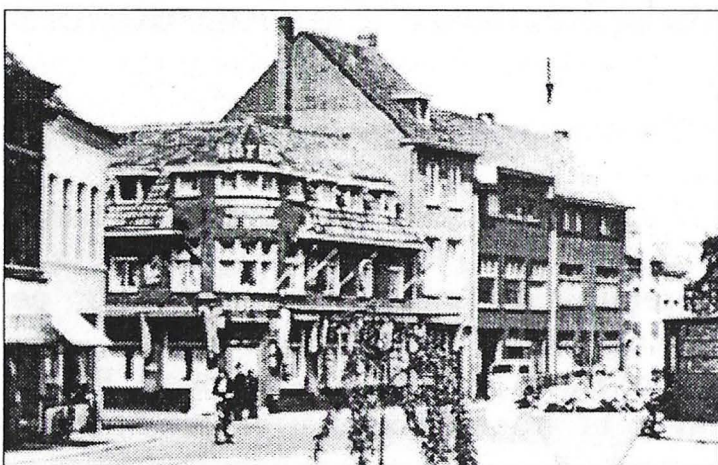
“Gisteren was het 25 jaren geleden, dat door de heer Jacques, Henri en Jean Jacobs, onder de firma Gebroeders Jacobs, eene sigarenfabriek werd opgericht” etc.

We weten nu, dat de onderstaande 3 gebroeders de firma op poten hebben gezet, en dat dit in 1873 was. Echter onduidelijk is nog, waar deze firma lag, en waar de familie woonde.

De 3 gebroeders waren:

1. Johannes Conradus Jacobs (Jean) geboren 21-4-1841 te Roermond getrouwd 12-10-1875 met van der Zanden Maria H.
2. Henricus Jacobus Jacobs (Jacques) geboren 18-8-1842 te Roermond getrouwd 14-5-1889 met Storms Maria E.
3. Henricus Hubertus Jacobs (Henri) geboren 27-1-1844 te Roermond getrouwd 13-5-1879 met Dencken Anna M.M.

Hun vader was Jacobs, Jan Leonard Hendrik Jacobs, geboren op 4-3-1811 te Roermond getrouwd op 17-4-1839 te Roermond met Magaretha van der Linden, geboren op 2-11-1806 te Maasniel. De kadastrale gegevens tonen ons aan dat vader Jacobs (*vleeschhouwer*) “achter Mariengaard” 2 huizen en een tuin bezit. Op de kadastrale kaart uit 1843 zien we, dat dit dicht bij de Schuitenbergh is. Tegenwoordig Mariagardestraat 3-5.

Als we het bevolkingsregister uit 1850-1860 bekijken, zien we dat dit gezin "achter Mariagaard" nr. 661 woont. Vader is "slagter" van beroep, terwijl de drie gebroeders *schoolleerlingen* zijn. Het register uit 1860-1870 laat zien, dat vader nu "*briefdrager*" is en dat de drie zonen "*leerling sigarenmaker*" zijn. Hun

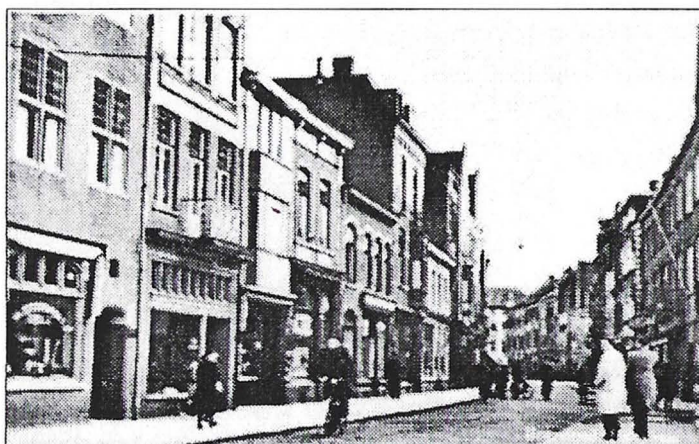
adres is "Achter Mariagaard" nr. 762. Vader Jacobs overlijdt 11-5-1868.

De broers hebben het vak van sigarenmaker niet van hun vader geleerd, maar zijn ergens, in het Roermondse, als leerling sigarenmaker aan de slag gegaan. Het is mogelijk, dat ze bij de Fa. Wed. Baijer leerling zijn geweest. Dit was toen de enige sigarenfabriek in Roermond.

Uit het bevolkingsregister van 1870-1880 blijkt dat de Gebroeders Jacobs gepromoveerd zijn van leerling sigarenmaker tot "*sigarenmaker*". Ze wonen dan met hun moeder in "Mariagaarde D No. 150".⁷ Na het overlijden van vader in 1868 krijgen de huizen op de Mariagardestraat nieuwe eigenaars. In 1873 worden de huizen op de Mariagardestraat opnieuw verkocht, en gaat de familie Jacobs verhuizen.

De jongste zoon Joseph geb. 1848 (schoenmaker) vertrekt in 1873 naar Antwerpen, Hubert geb. 1846 (tapijtdrukker) vertrekt in 1872 naar Luik, om daarna evenals zijn jongste broer in 1875 naar Antwerpen te gaan. Alléén moeder met haar 3 zonen wonen nu nog in Roermond.

In het adresboekje uit 1875 van Roermond staat als adres vermeld: Jacobs (gebroeders) *cigarenfabrikanten*, Hamstraat C10⁸. Als de firma van de

⁷ Het woonadres tussen 1850-1860, tussen 1860-1870, en tussen 1870-1880 lijkt steeds anders, maar dit is beslist niet het geval. Het betreft dezelfde locatie.

⁸ Dit komt overeen met het bevolkingsregister uit 1870-1880. Hier staat ook Hamstraat C10.

Gebroeders Jacobs in 1873 ontstaan is, zal de fabriek niet op de Mariagardestraat hebben gelegen, maar op de Hamstraat C10. De kadastrale gegevens geven aan, dat de Gebr. Jacobs hier géén eigendom hadden. Gelukkig vinden we in de "Maas en Roerbode" van 2 april 1881 een bruikbare aanwijzing: Notaris Leclercq heeft 11 april 1881 een huis en erf te koop, bewoond door de Wed. Jacobs. Echter de verkoop ging niet door. Op 15 februari 1887 is te koop een huis met tuin, aan de Hamstraat, in huur bij Mejuffrouw de Weduwe Jacobs voor f. 235,80 gulden per jaar.⁹ Vergelijking met de kadastrale kaart geeft aan, dat dit pand vroeger links van de Wibra lag, nu Florale BV. Hamstraat 40.

In de "Provinciale Almanak" van Limburg, uit 1876 staat de eerste (in het archief gevonden) advertentie der Firma gebroeders Jacobs. Adres: Hamstraat, wijk C no 10. Tot en met 1879 blijft dit adres hetzelfde. Vanaf 1880 tot en met 1887 staat als adres: Hamstraat, Wijk E no 28.¹⁰

Sigarenfabrieken.
—
Gebroeders JACOBS,
Sigarenfabriekanten.
Roermond, Hamstraat, wijk C n° 10.

Patentregisters

Het huisnummer; aantal werklieden; belastingklasse, tarief, etc. geven in de patentregisters tot 1895 een duidelijk tijdsbeeld. Het was een verplichte belasting, die de staat hief op het uitoefenen van een beroep.¹¹ De Sigarenmakers; Tabaksfabrikanten; Snuiffabrikanten; Tabakspinners; Kervers; Snijders; (Snuif)Raspers; Karottenmakers, etc. vielen onder de 1e afdeling van tabel 12 tarief B. De firma Jacobs betaalde in 1873/1874 800,- gulden belasting (f 400 + f 200 + f 200).

Het aantal werklieden van de firma bepaalde mede de belastingklasse. Men had 10 belasting klassen. Degene met één werkman, viel in klasse 13, en betaalde het minste. Had men 50 werklieden of meer, dan viel men in klasse 4, en betaalde het meeste. Jacobs viel éérs in klasse 10, wat 3 t/m 5 werklieden betekende. Als de firma van de Hamstraat E28 naar hoek Pollartstraat E7 verhuist, valt men in klasse

De Sigarenfabriek
VAN
Gebr. JACOBS,
TE ROERMOND.
is overgebracht
van de Hamstraat naar den Hoek Pol-
lart- en Lallestraat, Munsterplein.
Zij berichten hunnen geachten begunstigers
dat hoe magtigste behalve van alle soorten
sigaren van eigen fabrikaat, voortien
is van de fijnste geïmporteerde havana-
sigaren tot de laagst mogelijke prijzen.

⁹ In 1893 wordt het pand gesloopt.

¹⁰ Hier is geen sprake van verhuizing, maar van vernummering.

¹¹ Een aantal beroepsgroepen werden van deze verplichte belasting vrijgesteld, zoals arbeiders; geestelijken; dagloners; ambtenaren etc.

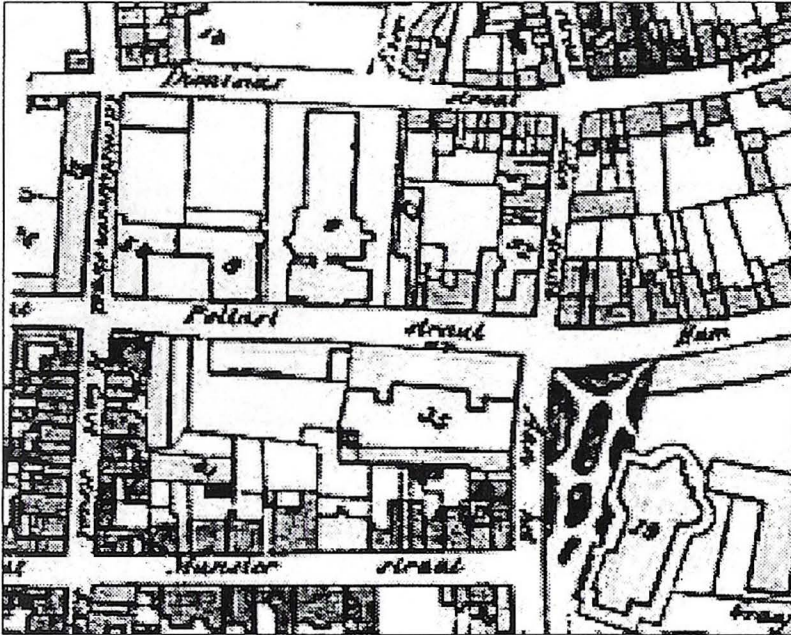
9, met 6 tot 9 werklieden. De groei der firma was zo groot, dat klasse 8 werd overgeslagen. Rond 1889 was klasse 7 bereikt, goed voor 14 tot 21 werklieden, waarna de firma in 1893 tussen de 21 en 32 werklieden had. Goed voor klasse 6. Telt men de kinderen mee (beneden de 16 jaar) dan zal het aantal personen beslist rond de 40 hebben geschommeld.

Wegens ruimtegebrek is "winkelier" in de onderstaande tabel niet vermeld. Deze belasting klasse was steeds 17A.

Periode	Huis nr	Volg nr	Naam	beroep en aantal werklieden	Klasse tarief
1873/1874	C10	603	Jean Jacobs	sigarenfabrikant, beneden de 6 werklieden	10B
1874/1875	C10	596	Jean Jacobs	Jean Jacobs sigarenfabrikant, beneden de 6 werklieden	10B
1875/1876	C10	575	Jean Jacobs		
1877/1878	C10	613	Jacques+ Gebr.Jacobs	Sigarenfabrikant, beneden de 6 werklieden	10B
1878/1879	C10	670	Jacques+ FirmaGebr.Jacobs		10B
1879/1880	C10	688	Jacques+ Gebr.Jacobs	Sigarenfabrikant, beneden de 6 werklieden	10B
1882/1883	E28	874	Jacques Jacobs	Sigarenfabrikant, beneden de 6 werklieden	10B
1883/1884	E28	891	Jacques Jacobs	Sigarenfabrikant, beneden de 6 werklieden	10B
1884/1885	E28	926	Jacques Jacobs	Sigarenfabrikant, beneden de 6 werklieden	10B
1885/1886	E28	919	Jacques + Fa Gebr.Jacobs	Sigarenfabrikant, beneden de 6 werklieden	10B
1886/1887	E28	889	Jacques Jacobs	Sigarenfabrikant, beneden de 6 werklieden	10B
1887/1888	E7	810	Jacobs Fa Gebr Jacobs	Sigarenmaker, beneden de 9 werklieden	9B
1888/1889	E7	837	Jacobs Fa Gebr Jacobs	Sigarenmaker, beneden de 21 werklieden	7B
1889/1890	E7	808	Jacobs Fa Gebr Jacobs	Sigarenmaker, beneden de 21 werklieden	7B
1890/1891	E7	852	Jacobs Fa Gebr Jacobs	Sigarenmaker, beneden de 21 werklieden	7B
1891/1892	E7	878	J. Jacobs	Sigarenmaker, beneden de 21 werklieden	7B
1892/1893	E7	893	Jacobs Fa Gebr Jacobs	Sigarenmaker, beneden de 32 werklieden	6B
1893/1894	E7	923	Jacobs Fa Gebr Jacobs	Sigarenmaker, beneden de 32 werklieden	6B

Philip Claus verkoopt ververij pakhuis etc. aan de Pollartstraat.

In 1887 staat in de "Maas en Roerbode" van 16 juli, dat: De Sigarenfabriek van Gebr. Jacobs te Roermond is overgebracht van de Hamstraat naar den Hoek Pollart- en Leliestraat, Munsterplein. Bijna 15 jaar heeft de fabriek op

de Hamstraat gelegen, en gaat nu verhuizen.

In de krant van 23 oktober 1886 worden door de firma Philip Claus textielfabrikant (notaris Bongaerts) gebouwen en bouwplaatsen met tuinen in een blok, gelegen langs de Pollartstraat en de Leliestraat¹², verdeeld over 6 kavels¹³ te koop aangeboden. Kavel 4 + 5 + 6 uit D475¹⁴ wordt door

¹² sectie D471 + D472 + D475 verdeeld over 6 kavels, (3-11-1886).

¹³ Kavel 1. Gebouw en gedeelte van het daarnaast gelegen in de Pollartstraat naast Fernelmont en achtergelegene tuin, naast den artilleriestal. Frontbreedte 7,10m (zie kaart F. Bingen uit 1884)

Kavel 2. Gebouwen en tuin naast voorgaande en volgende in de Pollartstraat. Frontbreedte 7,10m.

Kavel 3. Het hoge gebouw in de Pollartstraat met achterplaatsje. Frontbreedte 6,75m.

Kavel 4. De poort of opvaart naast het voorgaande in de Pollartstraat, met open plaats en tuin. Frontbreedte 6,32m.

Kavel 5. Gebouw aan het Munsterplein op den hoek van de Pollart- en Leliestraat, gediend hebbende voor kantoor en magazijn, met tuin langs de Leliestraat. Frontbreedte 6,10m

Kavel 6. Tuin langs de Leliestraat, achter de 3 laatst beschreven koopen doorschietende, en zich haakvormig achter het aangrenzend huis van Pollen uitstrekkende. Frontbreedte 8m.

¹⁴ Kavel 1 en 2 sectie D471 (de vroegere blauwververij van Philip Claus) met een stuk tuin uit D472 wordt verkocht aan Hubert Smeets voor 1030 + 1400 = 2430 gulden. Na beraad 2500 gulden. P. Claus had vanaf 1861 "Achter de Muur" een stoomblauwververij liggen (D1766).

Timmerman Hubert Smeets, sloop de blauwververij, en bouwt hier twee huizen op. (D2804 + D2805) Hij verkoopt kavel 1 (D2804) op 25 juli 1887 (Not. Theunissen) aan de heer Petrus J. H. Drijkoningen, van beroep deurwaarder, voor 3200 gulden. Hij trekt er begin september 1887 in. Zijn adres is Pollartstraat E6 (tegenwoordig Pollartstraat 13). Kavel 2 (D2805) verkoopt Hubert Smeets (Not. Theunissen) 8 november 1887 aan de heer Josephus G.H. Ruijten koopman in manufacturen voor 4700 gulden.

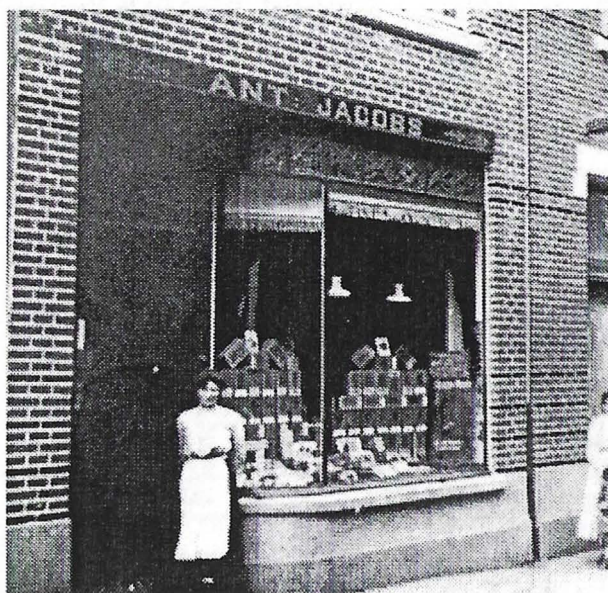
Zijn adres is E6a (daarna Pollartstraat 15). Op 11-11-1944 gebombardeerd. Nu open plaats.

Kavel 3 gedeelte D475 en een gedeelte D472, aan Leo Pauli bouwmeester voor 1000 gulden.

Na beraad gaat deze verkoop niet door. Op 16 april 1887 verkoopt de fam. Claus voor notaris Bongaerts kavel 3 voor 1500 gulden aan Joseph Specken negociant. Zijn adres is Pollartstraat E6b. Nadien Pollartstraat 17. Dit oude pakhuis is zichtbaar op een foto van rond 1915.

Het ligt tegen de tabaksfabriek van Jacobs. Gebombardeerd 11-11-1944. Nu open plaats.

Jean Rouleau, bouwmeester, gekocht voor 3400 gulden voor kavel 4 + 5, en 2500 gulden voor kavel 6. Totaal 5900 gulden voor kavel 4 t/m 6. Na beraad gaat óók de verkoop van kavel 3 t/m 6 niet door. Voor notaris Laurens Linssen vindt de verkoop van kavel 4 t/m 6 op 12 april 1887 plaats. Aan en ten behoeve der Gebroeders Jean Conrad Jacobs, Jacques Hubert Jacobs en Henri Hubert Jacobs, sigarenfabrikanten te Roermond.¹⁵

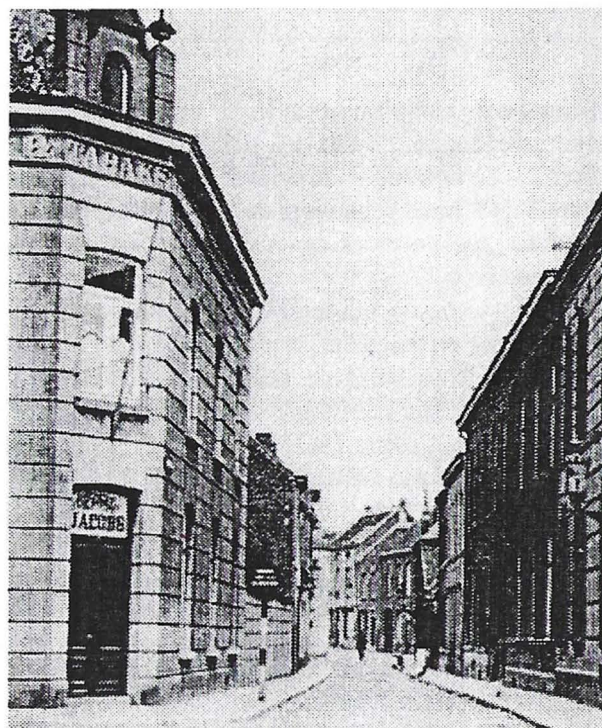

Als kadasternummer staat vermeld D2794. Kavel 4 + 5, en 2/3

gedeelte uit kavel 6 (uit D475) is nu sectie D2794. Groot 3,95 aren. Adres Pollartstraat E7, later Pollartstraat 19. Deze verkoop is geschied voor de som van 4700 gulden. (éérst 5900 gulden en afgewezen!)

Dat de Gebr. Jacobs reeds vóór de koop veranderingen aan het pand lieten

aanbrengen bewijst het briefje, dat ze 9 maart 1887¹⁶ aan het gemeentebestuur sturen met de tekst: *De ondergetekende Gebr. Jacobs vragen aan het Welachtbare Gemeentebestuur van Roermond vergunning aan tot het plaatsen van steigers aan het huis hoek Hoogstraat (Pollartstraat red.) Leliestraat, als meden het verplaatsen van de gaslantaarn, arm. Onder dit briefje staat met potlood geschreven: gaslantaarn nazien en verplaatsen, Door dien men den hoek wil afnemen afbreken, om de deur in gebroken hoek te plaatsen.* Tevens vragen de Gebr. Jacobs 21 april 1887

¹⁵ Als kadaster nummer staat vermeld D2794. Kavel 4 + 5, en 2/3 gedeelte uit kavel 6 (uit D475) is nu sectie D2794. Groot 3,95 aren. Adres Pollartstraat E7, later Pollartstraat 19. Deze verkoop is geschied voor de som van 4700 gulden. (éérst 5900 gulden en afgewezen!)

¹⁶ I.5 inv.nr. 1222 No 1330/36

vergunning voor het maken van een riool (in de Leliestraat) voor hemelwater en afvoer van enig huiswater uit de keuken en het maken van een waterleiding, welke door aannemer Peeters wordt uitgevoerd.

Na deze aanpassingen verhuizen de Gebr. Jacobs half juli van de Hamstraat naar de hoek Pollartstraat-Leliestraat. Een akte opgesteld op 13 april 1887 voor notaris Linssen geeft aan, dat de Gebr. Jacobs 4000 gulden hebben "ontvangen" (tegen 4%) van Clara Helena Hermes, weduwe van Bartholomeus Franssen. Waarschijnlijk ter financiering der koop/ verbouw. Dat ten aanzien van de "vrije luchtruimte" nog niet alles in orde was, blijkt uit een schrijven dat de arbeidsinspecteur Kuijper op 15 juni 1893¹⁷ aan de burgemeester van Roermond richt.

Zoals u ziet was de industriële activiteit in dit gebied van de stad volop aanwezig. De blauwververij werd eind 1886 afgebroken, echter met de komst van de Gebr. Jacobs in 1887, kwam er in dit gebied enige industriële tabaks/sigarenactiviteit voor in de plaats.

Op 21 december 1887 is op 81 jarige leeftijd Margaretha Van der Linden overleden. Ze heeft de overplaatsing en uitbreiding der sigarenfabriek nog mogen meemaken.

Sigaren Fabriek.
Gebr^s Jacobs,
Hoek Leliestraat-Munsterplein,
Hoek Bakkerstraat-St. Christoffelstr. C 53,
Brugstraat B 14.
Ter gelegenheid van het Gouden Jubileum van
„Willem Tell“ verkrijgbaar
WILLEM TELL SIGAREN
in alle merken en prijzen.
GROS EN DETAIL.

Enige verkooppunten

De krant (Maas en Roerbode) van 18 februari 1893 maakt melding, dat W. Welters-Charles aan 't Zwartbroek een winkel heeft geopend met o.a. Tabak, Sigaren, Snuif enz. uit de fabriek van de Gebr. Jacobs alhier. De Nieuwe Koerier maakt 5 mei 1898 melding van de opening der drinkhallen op 7 mei. Ook hier kwamen de sigaren uit de fabriek van de Gebr. Jacobs. De Nieuwe

Koerier maakt 31 oktober 1902 melding van een diefstal van 3 kistjes sigaren uit de winkel van de Gebr. Jacobs. De diefstal werd door 3 huzaren gepleegd.

Niet alleen in Roermond, maar zelfs in Den Haag vroeg een houthandel (G. Zalm) enige monsters sigaren te sturen, omdat dit door familie van de houthandel was aanbevolen. De monsters werden ter goeder trouw

¹⁷ 15 juli 1891-Stbld 1471 (1892-Stbld 199)

opgestuurd. Na enige tijd informeerde de firma Gebr. Jacobs naar de heer G. Zalm. In Den Haag kende men deze heer niet. De Firma Gebr. Jacobs werd opgericht. Zie krantenartikel van 21 oktober 1893, onder de kop "Flesschentrekkers".

Het zilveren jubileum der Firma

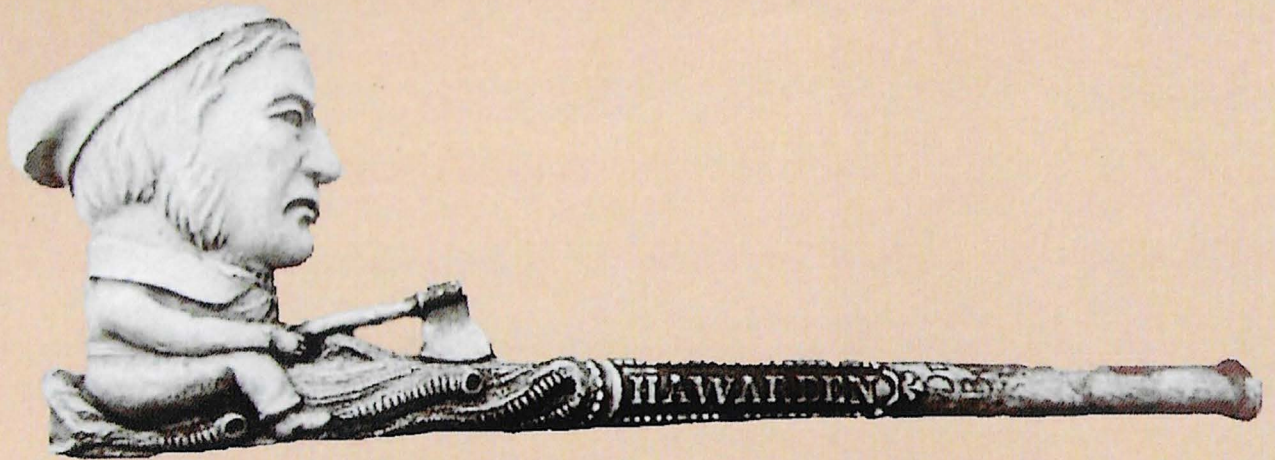
9 februari 1898 werd het zilveren jubileum van de firma der Gebroeders Jacobs "groots" gevierd. Een verslag uit De Nieuwe Koerier: *Een zilveren jubeltij. Bijna ongemerkt heeft gisteren een van Roermonds bloeiendste fabrieken een merkwaardig feest gevierd: het 25-jarig bestaan. De firma Gebroeders Jacobs was die gelukkige. Het strekt tot vreugde op een loopbaan van een kwart eeuw te kunnen terugzien en dan te bemerken, dat men door zuinigheid en vlijt, door werklust en oppassendheid, een uitgebreide en bloeiende zaak kon verwerven. Het zaad voor 25 jaren gestrooid, heeft rijpe vruchten opgeleverd. Dat strekt ook den zaaier tot eere! De firma Gebroeders Jacobs, om haar handwerk-sigaren te goeder faam bekend in binnen- en buitenland, ontvangte bij deze onze heilwenschen op haar zilveren jubilé!*

De Maas en Roerbode van 10 februari schenkt eveneens aandacht aan dit heuglijke feit.

Het zilveren jubileum van werknemer Piet Mackendas

Donderdag herdacht Piet Mackendas, werkzaam op de sigarenfabriek van de heeren Gebr. Jacobs alhier, den dag waarop het 25 jaren geleden was, dat hij bij deze firma in dienst trad. Dat deze dag niet ongemerkt zou voorbijgaan, daarvoor was de goede verstandhouding tusschen patroons en gezellen een waarborg. Met kwistige hand was de werkplaats in een lusthof herschapen en toen de jubilaris zelve binnentrad, werd hij door allen hartelijk gefeliciteerd, waarna de heer Jean Jacobs, oudste lid der firma, hem in goed gekozen woorden geluk wenschte met dit, in onze dagen zeldzame feest, hem dank bracht voor zijn ijver en gehechtheid, gedurende dat kwarteeuw tijds aan den dag gelegd en daarbij den wensch uitdrukte, dat het "Piet" gegeven moge zijn eenmaal zijn gouden dienst jubilé bij hunne firma te vieren. Enz. Wij bieden den heer P. Mackendas onze beste wenschen aan en hopen, dat hij nog lang een sieraad van het "St. Petrus- en Paulus gilde" mogen zijn.¹⁸

¹⁸ Piet Mackendas (Petrus Hubertus) woonde als een van de éérste in de "Volksbondwoningen" aan de overweg, schuin tegenover mouterij Beltjens, en was gehuwd met A.M.T. Rietjens.

Het bekende pijpje van een houthakker uit het assortiment van Goedewaagen was niet zomaar een willekeurig figuur. Welke persoon dit voorsteld is te lezen op pagina 2526.

Sigaren Fabriek.
Gebr^s Jacobs,
Hoek Leliestraat-Munsterplein,
Hoek Bakkerstraat-St. Christoffelstr. C 53,
Brugstraat B 14.

Ter gelegenheid van het Gouden Jubileum van
„Willem Tell“ verkrijgbaar

WILLEM TELL SIGAREN
in alle merken en prijzen.
GROS EN DETAIL.

In een drietal afleveringen zal de geschiedenis van de Gebroeders Jacobs, sigarenfabrikanten in Roermond, worden beschreven. Op pagina 2543 staat het eerste deel.